

Statsminister Erna Solberg

29. september 2014

Vår ref. 410540/v4

Deres ref.

NITO er svært bekymret over faretruende utvikling i leverandørindustrien

NITO er Norges største fagorganisasjon for ingeniører og teknologer med 75 000 medlemmer. Ca. 10 000 av dem jobber i bedrifter med petroleumsrelaterte virksomheter. Vi er svært opptatt av at Norge har en fremtidsrettet og kompetanseorientert petroleumsnæring, og ser med bekymring på utviklingen med nedbemanning og kostnadskutt i petroleumsrelatert industri. Vår frykt er at Norge er i ferd med å miste teknologisk kompetanse det vil ta lang tid å bygge opp igjen.

Det foregår en omfattende reduksjon i kostnader og bemanning i næringen. NITO har aldri tidligere opplevd flere, større og hurtigere nedbemanninger i leverandørindustrien. NITO kan være enig i at det bør gjøres grep for å effektivisere petroleumsnæringen. Vi vil imidlertid sterkt advare mot de grepene som gjøres i næringen i dag, da disse til sammen vil få svært alvorlige følger for næringen på sikt. For det første kutter operatørene betydelig i vedlikehold og modifikasjon på eksisterende anlegg. Samtidig settes en stor andel av nybyggingsoppdrag til verft i Asia. Dette gir konsekvenser for både utvinningsgrad, kompetansemiljøer og rekruttering til næringen.

Vi ser en utvikling der en stor andel av nybyggingsoppdragene på norsk sokkel går til verft i Asia – spesielt til Sør-Korea. Rystad Energy har gått systematisk gjennom alle kontrakter på plattformdekk de siste ti årene, og analysert årsaker til at tildelingen av kontrakter har gått til Asia. Analysen konkluderer med at norske leverandører kan være konkurransedyktige på bygging av plattformdekk fordi bedre leveransesikkerhet, kortere gjennomføringstid og lavere oppfølgingskostnader mer enn oppveier for høyere fabrikkasjonskostnader. Dette er det viktig at operatørene tar inn over seg.

Vår erfaring er at for mange oppdrag har gått til utlandet på samme tid. For det første har det oppstått en utfordring med prosjektstyring av nye aktører på norsk sokkel. Erfaring fra bl.a. Yme og Goliat viser utfordring med store budsjettsprekke og forsinkelser. Svakere gjennomføringsevne når det gjelder avtalt tid og pris har medført utsatt produksjon, forsinket inntjening og fordyret investeringskostnadene. Det oppstår i tillegg en negativ ringvirkningseffekt ved at det blir mindre kapital til å gjøre nødvendig modifikasjon som skal forlenge produksjonen i eksisterende infrastruktur.

I mangel av større byggeoppdrag har aktiviteten i leverandørindustrien blitt opprettholdt gjennom løpende vedlikeholds- og modifikasjonsoppdrag. Statoil har meldt betydelig reduksjon i antall vedlikeholdsprosjekter på norsk sokkel, og vi håper at dette ikke medfører et vedlikeholdsetterslep. Vi forventer for det første at Petroleumstilsynet vil gjennomføre hyppigere kontroller for å se til at manglende eller utsatt vedlikehold ikke fører til økt risiko, og at det er nødvendige ressurser tilgjengelig til dette.

For det andre mener vi kostnadskuttene som nå gjøres er for kortsiktige. Professor i petroleumsøkonomi Petter Osmundsen setter i et innlegg i DN 15.9 spørsmålstegn ved om selskapenes kostnadskutt gjøres på en fornuftig måte, og at viser til at mange av tiltakene også vil påvirke drift, produksjon og investering. Erfaring fra tidligere viser at kutt i vedlikehold kan føre til et vedlikeholdsetterslep som igjen kan bli dyrt ved at vedlikeholdskostnadene på sikt må mer enn

kompensere for reduksjon i dag. Samtidig vil Norge risikere store inntektstap som følge av at det vil ta tid å bygge opp tapt kompetanse, og at man dermed går glipp av produksjonsøkning som ellers ville vært gjennomført.

På lang sikt vil kutt i modifikasjon også gå utover produksjonen. Det er jo nettopp oppgradering og modifikasjon av modne felt som har ført til at vi har klart å øke utvinningsgraden til nærmere 50 prosent i dag. Med kutt i modifikasjon risiker man å gå glipp av produksjonsøkning som ellers ville vært gjennomført. Dersom vi nedbemanner kompetansebedriftene i norsk oljenæring mister vi samtidig bestillekompetanse som i dag er avgjørende for vellykkede prosjekter.

Situasjonen i petroleumsnæringen sender et dårlig signal til unge som vurderer å velge fagutdanning og realfag. Etter flere år med stor økning, stuper søkerallene til petroleumsfag ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). Årets tall fra Samordna opptak viser 286 primærsøkere til det femårige masterprogrammet i petroleum i Trondheim, noe som er en nedgang i søkerne på 32 prosent. Tall fra Universitetet i Stavanger viser samme tendens. Deres femårige masterløp innen petroleumsteknologi hadde en tilbakegang på 21 prosent.

NITO mener at myndighetene må vise ansvar. Da Statoil og Hydro ble slått sammen vedtok Stortinget at det nye selskapet skulle ha et stort samfunnsansvar. Statoil har fått oppdraget med å utvinne norsk felleseie som verdiene på norsk sokkel representerer. Statoil burde derfor gå i front og sørge for at norske leverandører får oppdrag i større grad enn selskapet har gjort den senere tiden. Staten må som stor eier i Statoil være tydelig på at Statoil har et samfunnsansvar – ikke minst for at ringvirkningene av aktiviteten på sokkelen kommer det norske folk til gode. Statoil er et viktig selskap for norsk næringsliv og verdiskaping, og forvalter enorme ressurser på vegne av fellesskapet. Det er en av hovedårsakene til at staten er største aksjonær i selskapet.

I Sundvollen-erklæringen understreker regjeringspartiene at det er viktig å bidra til at leverandørindustrien får mulighet til vekst og videreutvikling for å sikre sin ledende posisjon i et internasjonalt marked. Da er det avgjørende at aktiviteten på norsk sokkel gir tilstrekkelige oppdrag til industrien slik at det blir en mest mulig jevn aktivitet i leverandørindustrien. NITO er bekymret for at kompetansen hos norske leverandører skal forvitne hvis ikke utviklingen snus. Vi tar gjerne et møte om dette.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørli
Generalsekretær